

Kiállítás és tanműhely

Látogatás a himesházi falumúzeumban

Konyharészlet a himesházi múzeumban

Himesháza Baranya megye keleti részén, a Baranyai-dombsághoz tartozó Geresdi-dombság déli nyúlványain elterülő – a sváb községekre jellemző rendezettséget mutató –, jelenleg megközelítőleg 1200 lakosú település. A község első írásos említése 1332-ből származik, amikor is „Hymisháza” a Pécsi Püspökség birtokaként volt nyilvántartva. A török idők után teljesen elnéptelenedett falut 1721-től, elsősorban a fuldai uradalomból származó német telepesekkel népesítették be. A falu 1938-ban – az akkori felmérés adataira hagyatkozva – 1706 lelket számlált. Az egészen a II. világháborúig teljes nyelvi és etnikai közösséget alkotó népesség jelentős részét – szám szerint 676 lakost – köteleztek kitelepülésre, a német családok helyére pedig elsősorban Hadikfalváról származó 82 székely, és 21 csallóközi szlovákiai magyar családot telepítettek. A lakosság összetételének megváltozása kezdetben sok viszály forrása volt, de az idő múlásával a különböző népcsoportok között harmonikus viszony alakult ki. Ezt a számos azóta köttetett vegyes házasság is igazolni látszik.

Az együttműködés jeles példája a falumúzeum is, melyben a német lakosság múltját bemutató, korhűen berendezett szoba és konyha mellett egy székely szoba is helyet kapott. A jelenlegi múzeum éppen átrendezés alatt áll, mivel a gyűjtemény röviddel ezelőtt a faluházból egy eredeti parasztház falai közé költözhetett. Az új múzeum előnyeként említendő, hogy a látogató így a kapun belépve mindjárt a korabeli építkezés sajátosságairól is képet kap.

A németajkú lakosság mély vallásosságát igazolja a konyhaajtó üvegét díszítő, vallási témájú, hímzett függöny. A konyha berendezési tárgyai betekintést nyújtanak a paraszti környezet mindennapjaiba, hiszen a konyha a családi élet egyik legfontosabb színtere volt.

A konyhából a gondosan berendezett tisztaszobába

juthatunk. A szakavatott kezek által felújított berendezési tárgyaktól az aprólékos munkával készült színes kreppvirágokig és a vallási élet kellékeiig, mindent megtalálunk a helységben, a korabeli ízlésnek megfelelően elrendezve. Feltétlen említést érdemelnek a szobában kiállított hiteles ünnepi viseletek is.

A harmadik helység azokat a *mesterségeket* mutatja be, amelyek egykor jellemezték Himesházát. Kinagyított fényképek mutatják be a régi szerszámok mellett a cipész, a borbély, a bognár, a kádár és a fazekas egykori munkájának fogásait. Megtalálhatók itt a ház körüli teendőik eszközei is, a cirokseprűtől a vajköpülőig, de a pincészeti és borászati felszerelések is. Az egyik sarokban egy bányászruhába öltöztetett bábu és a *bányászskellékek* emlékeztetnek azokra a himesházai férfiakra, akik a Pécs környéki bányákban keresték a megélhetést.

Mesterségek és szerszámok bemutatása

A más falvaknak is példaértékű himesi falumúzeum azonban nemcsak a kulturális értékek kiállítása szempontjából kiemelkedő. A falumúzeum az iskolai oktatásban is központi szerepet játszik, a nemzetiségi oktatás integrált része a *népismeret* tantárgycsoporton belül: gyakran bemutató műhelyként is üzemel. A gyerekek foglalkoztatására egy külön erre a célra kialakított – egyszerre tizenöt fő számára helyet biztosító – szoba áll rendelkezésre. A kezdeményezést csak követendő példaként említhetjük, hiszen a gyerekek így hiteles környezetben sajátíthatják el őseik szokásait, mint például a kreppvirágok készítését és egyéb népi mesterségi- és kézműves fogásokat. A múzeum nemcsak a helyi tanulók számára teszi lehetővé a néprajzi ismeretek ilyen módon való elsajátítását, hiszen szívesen fogad érdeklődőket a megye egész területéről és az ország egyéb térségeiből is.

Becker Robert